

Pr. 309/2023
CPE

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/16214 din 13.10.2023

La nr. 309 din 20.09.2023

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.761/2001 cu privire la serviciul diplomatic.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.10.13 17:15:39 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

Ex: Daniela Carbuni, Tel. 022 257-421

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	2615
" 16 " 10	2023
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/9107 din 13.10.2023

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.761/2001 cu privire la serviciul diplomatic (art.1, 2, 3 ș.a.)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul și nota informativă a fost publicat pe pagina web oficială a Parlamentului, astfel asigurând accesul părților interesate la prevederile proiectului de decizie. Prin urmare, se relevă că dispozițiile art.8 lit.b) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, au fost respectate de către autor.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop „[...] îmbunătățirea a cadrului normativ național cu privire la serviciul diplomatic, precum și ajustarea acestuia la evoluțiile practice ale activității membrilor instituțiilor serviciului diplomatic.”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.761/2001 cu privire la serviciul diplomatic, iar scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, prin modificarea/completarea Legii nr.761/2001, având drept obiectiv eficientizarea activității serviciului diplomatic și îmbunătății funcționării acestuia. Prin urmare, se constată că prevederile proiectului nu contravin interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Nota informativă a fost elaborată potrivit rigorilor statuate la art.30 din Legea nr.100/2017, fiind specificate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă pentru promovarea proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Implementarea prevederilor proiectului presupune cheltuieli suplimentare din bugetul de stat. Potrivit notei informative, urmare a implementării prevederilor proiectului se prognozează nu doar cheltuieli de buget dar și reduceri de cheltuieli, fiind prezentate informații și date estimative cu privire la cheltuielile și economiile posibile urmare a implementării prevederilor proiectului.

Întrucât implementarea proiectului de decizie va avea impact asupra bugetului public național, se consideră necesar ca adoptarea inițiativei propuse să fie precedată de acceptul Guvernului, în conformitate cu art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia: „Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

Cu toate acestea în textul proiectului au fost identificate prevederi formulate ambiguu care admit interpretarea abuzivă a normelor, astfel la art.I pct.9 al treilea aliniat din proiect urmează a se revizui modul de formulare a condiției de angajare. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

Totodată, în vederea respectării rigorilor de elaborare a actelor normative statuate în Legea nr. 100/2017 se recomandă utilizarea formei desfășurate a denumirii Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, astfel cum este utilizat în Legea nr.761/2001. (Art.I pct.10 și pct.14 din proiect)

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme contradictorii dintre prevederile acestuia cu reglementările art.10 din Legea nr.761/2001, în ce privește intenția autorului de a completa modalitățile de ocupare a funcțiilor prin numire, deși în condițiile de accedere în funcție la art.10 alin. (1) lit.g) din lege se stabilește că într-o funcție diplomatică sau consulară poate fi angajată doar persoana care a promovat concursul de angajare în serviciul diplomatic. Prin urmare, modalitatea de numire, care omite etapa angajării prin concurs intră în contradicție cu condițiile de angajare stipulate în Lege. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea Guvernului, care în termen de trei luni de la data intrării în vigoare a proiectului examinat, este responsabil de ajustarea actelor sale normative în corespundere cu prevederile actului normativ de nivel superior adoptat.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
<p>Art.I pct.9 9. La articolul 10: alineat (1): după cuvintele „poate fi” se completează cu cuvintele „numită sau”; la litera f¹) la final după cuvinte „integrității instituționale” se completează cu textul „sau nu i s-a încetat contractul individual de muncă pe motive disciplinare”;</p>	
<p>Obiecții: Norma de la articolul 10 alin.(1) din Legea nr.761/2001 cu privire la serviciul diplomatic, stabilește condițiile de angajare a persoanelor într-o funcție diplomatică sau consulară.</p> <p>Astfel, potrivit primului aliniat de la art.I pct.9 din proiect, se stabilește modalitatea de angajare în funcție „prin numire”, adică prin evitarea selectării angajatului prin concurs.</p> <p>În acest sens, notificăm prevederile Convenției Națiunilor Unite Împotriva Corupției ratificată prin Legea nr. 158/2007, unde la art.7 alin.(1) lit.a) și b) se statuează sarcina statelor semnatare să adopte, să mențină și să consolideze în sectorul public, sisteme de recrutare și de angajare ce se bazează pe principiile de eficiență și de transparență și pe criterii obiective, precum meritul, echitatea și aptitudinea, inclusiv să cuprindă proceduri corespunzătoare pentru a selecționa și pentru a forma persoanele numite să ocupe posturi publice.</p> <p>De asemenea, una din măsurile de asigurare a climatului de integritate instituțională prevăzută la art. 10 alin.(1) lit. a) din Legea integrității nr.82/2017 este angajarea și promovarea agenților publici în bază de merit și integritate profesională. Astfel, art.11 alin.(1) din Legea sus menționată, prevede că „Recrutarea și promovarea agenților în cadrul entității publice se efectuează prin concurs public, conform criteriilor transparente și obiective de selectare în bază de merit, calificare profesională, capacitate, competență și integritate profesională, fără a admite favorizarea intereselor private și a oricăror forme de discriminare pe motiv de sex, rasă, limbă, religie, opinii politice sau orice altă opinie, origine națională sau socială, altor forme de discriminare, în conformitate cu prevederile legislației speciale care reglementează activitatea diferitor categorii de entități și agenți publici”.</p> <p>Totodată, subliniem că potrivit art.10 alin.(1) lit g) din Legea nr.761/2001, se stabilește condiția promovării de către candidat a concursului de angajare în serviciul diplomatic. Respectiv, se constată că modalitatea angajării prin numire vine în contradicție cu condițiile pe care trebuie să le întrunească candidatul pentru ocuparea funcției vacante.</p> <p>În ce privește modificarea aliniatului trei de la pct.9, în mod ambiguu se completează litera f¹) cu textul „sau nu i s-a încetat contractul individual de muncă pe motive disciplinare”. Incertitudinea acestei norme este creată de prezența lexemului „sau”, potrivit căruia nu este clar dacă condițiile precizate la litera f¹) trebuie îndeplinite cumulativ sau se oferă posibilitatea de alegere a condiției convenabile dintre cele două, astfel oferind posibilitatea, în mod discreționar, de a interpreta norma în varianta preferată, facilitând apariția comportamentului abuziv din partea subiecților responsabili de aplicarea normei.</p>	
<p>Recomandări: Se recomandă excluderea primului aliniat de la pct.9 din proiect, iar la al treilea aliniat se propune substituirea cuvântului „sau” cu cuvântul „și”.</p>	
<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale

• Concurența normelor de drept

• Încurajarea sau facilitarea actelor de:
- abuz de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat în vederea modificării Legii nr.761/2001 cu privire la serviciul diplomatic, având drept obiectiv îmbunătățirea cadrului normativ național cu privire la serviciul diplomatic, precum și ajustarea acestuia la evoluțiile practice ale activității membrilor instituțiilor serviciului diplomatic.

În procesul de promovare a proiectului de decizie, rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008 au fost respectate de către autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, corespunzător prevederilor art.8 lit.b) din legea prenotată.

În conținutul prevederilor proiectului au fost identificate prevederi formulate echivoc care pot admite interpretări abuzive din partea subiecților responsabili de implementarea actului normativ, în ce privește selectarea candidatului la angajare în serviciul diplomatic. Suplimentar, se atestă prevederi contradictorii dintre modalitatea de angajare promovată în proiect și criteriile de eligibilitate stabilite la art.10 alin.(1) din Legea nr.761/2001.

Adițional, reieșind din subiectul abordat în proiectul de decizie, precum și impactul financiar pe care îl va avea asupra bugetului public național se conturează necesitatea obținerii avizului pozitiv din partea Guvernului, în corespundere cu prevederile art.131 alin.(4) din Constituție.

13.10.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Digitally signed by Carbuni Daniela
Date: 2023.10.13 15:03:59 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Daniela Carbuni, Inspector principal